

Handläggare
Kristina Björkegren Linder
Telefon: 08-50833890

Till
Utbildningsnämnden
2024-04-25

Stockholms stads riktlinjer i arbetet mot våldsbejakande extremism

Remiss från kommunstyrelsen, KS 2024/76

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ”Riktlinjer i stadens arbete mot våldsbejakande extremism” till utbildningsnämnden för yttrande.

Riktlinjerna ersätter tidigare anvisningar från 2016 och omfattar uppdateringar med en ny struktur för stadens arbete mot våldsbejakande extremism och tydligare beskrivningar av roll- och ansvarsfördelningen i arbetet. De nya riktlinjerna lägger även ett ökat fokus på förebyggande arbete mot hot från ensamagerande gärningspersoner och på extremism i online-miljöer.

De riktlinjer som nu ligger ute på remiss är, menar förvaltningen, ett viktigt styrdokument i arbetet med att förebygga och försvåra för våldsbejakande extremism i staden. De utgör en samlad strategi där stadens verksamheter gemensamt och samordnat arbetar mot samma mål. Förvaltningen välkomnar särskilt att de nya riktlinjerna inkluderat forum online. Fortsatt vill förvaltningen lyfta fram att riktlinjerna saknar den anpassade grund- och gymnasieskolan i uppräkningen av verksamheter där det ska bedrivas ett aktivt demokratistärkande arbete. Därtill saknar förvaltningen Rädda Barnen i redovisningen av viktiga externa samverkanspartners.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen. Med hänvisning till remisstiden behöver beslutet justeras omedelbart.

Bakgrund/Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat ”Stockholms stads riktlinjer i arbetet mot våldsbejakande extremism” till utbildningsnämnden för yttrande. Riktlinjerna ersätter tidigare anvisningar från 2016 och omfattar uppdateringar med en ny struktur för stadens arbete mot våldsbejakande extremism och tydligare beskrivningar av roll- och ansvarsfördelningen i arbetet. De nya riktlinjerna lägger även ett ökat fokus på förebyggande arbete mot hot från ensamagerande gärningspersoner och på extremism i online-miljöer.

Arbetet mot våldsbejakande extremism är tydligt kopplat till stadens trygghetsprogram och samverkansöverenskommelse med Polisregion Stockholm. Flera av metoderna och arbetssätten som anges i Stockholms stads riktlinjer i arbetet mot våldsbejakande extremism sammanfaller med dem som anges i Stockholms stads strategi 2023–2026 för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet. Våldsbejakande extremism kan inte förebyggas eller bekämpas med enstaka åtgärder som vidtas isolerat utan kräver parallella åtgärder på flera nivåer samtidigt.

I riktlinjerna görs en uppdelning mellan förebyggande arbete och riktade sociala insatser, detta i syfte att underlätta uppföljning och göra målen med arbetet mer tydliga. Uppdelningen ska även bidra till att klargöra vad nämnder och bolag kan göra inom sina respektive verksamhetsområden. I riktlinjerna beskrivs även stadens stödstruktur i arbetet mot våldsbejakande extremism. Här konstateras att en viktig del av stödstrukturen utgörs av samverkan med aktörer utanför staden. Socialnämnden, idrottsnämnden, arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden och utbildningsnämnden föreslås fortsätta ta fram verksamhetsspecifika handlingsplaner mot våldsbejakande extremism. Dessa ska uppdateras vartannat år och uppföljningen ska ske inom ramen för ordinarie uppföljning. Utifrån nämndernas rapporterade underlag ska kommunstyrelsen sammanställa en särskild nulägesrapport om hur arbetet mot våldsbejakande extremism fortskrider i staden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen i samverkan med gymnasieavdelningen och avdelningen för ekonomi och styrning.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 16 april 2024. Funktionshindersrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet den 17 april 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Ett väl samordnat och tydligt agerande mot den våldsbejakande extremismen är en prioriterad fråga för Stockholms stad.

Extremismen berör hela samhället, hotar demokratin och människors liv och hälsa. De stadsövergripande riktlinjer som nu ligger ute på remiss är, menar förvaltningen, ett viktigt styrdokument i arbetet med att förebygga och försvåra våldsbejakande extremism i staden. De utgör en samlad strategi där stadens verksamheter gemensamt och samordnat arbetar mot samma mål.

Utbildningsförvaltningen välkomnar särskilt att de nya riktlinjerna inkluderat forum online. Webbssidor, sociala medier och spelplattformar online är platser som används av extremistiska grupperingar för att rekrytera nya medlemmar och för att sprida propaganda och fejkade nyheter. I forum online får även personer med liknande uppfattningar möjlighet att knyta kontakt med varandra. Det skapas en form av digitala ”ekokammare” där forumets eller gruppens medlemmar står oemotsagda och drivs mot en alltmer extremistisk syn på världen.

Utbildningsförvaltningen vill lyfta fram att riktlinjerna saknar den anpassade grund- och gymnasieskolan i uppräknningen av verksamheter där det ska bedrivas ett aktivt demokratistärkande arbete. Den anpassade grundskolan och den anpassade gymnasieskolan utgör egna skolformer och bör namnges i sin egen rätt, alternativt att enbart benämna alla skolformer gemensamt som ”skola”.

Utbildningsförvaltningen saknar även Rädda Barnen i redovisningen av viktiga externa samverkanspartners. Rädda Barnen är en oundgänglig samarbetspartner för skolan och ett viktigt anhörigstöd. Rädda Barnen har fått ett nationellt uppdrag att ge stöd via orostelefon. Därtill har Rädda Barnen även tagit fram stödmaterial i arbetet mot extremism och hat som riktar sig till såväl yrkesverksamma och andra vuxna som möter barn och unga i hemmet och på fritiden.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter samt jämställdhetsanalys

Då ärendet är svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barns rättigheter. Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs av kommunstyrelsen i den fortsatta hanteringen av ärendet. Förvaltningen noterar även både barnrätts- och jämställdhetsperspektivet är vägledande i programmets avsnitt om prioriterade målgrupper.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen. Med hänvisning till remisstiden behöver beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Peter Bragner
Grundskoledirektör
Utbildningsförvaltningen

Bilaga

Stockholms stads riktlinjer i arbetet mot våldsbejakande extremism

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lena Holmdahl, Utbildningsdirektör	2024-04-16